

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มุ่งศึกษาถึงทัศนคติของนักเศรษฐศาสตร์ไทยต่อการจัดประสบการณ์การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ พุทธศักราช 2534 โดยการวิจัยแบบเทคนิค เดลฟาย (Delphi Technique) ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางเสนอแนะในการจัดประสบการณ์ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ พุทธศักราช 2534 ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในขณะนั้น โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูล

1.1 ศึกษาทฤษฎีพื้นฐาน ขอบเขต และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับด้านเศรษฐศาสตร์ และปัญหาทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวันของคนไทยจาก เอกสาร วารสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษางานวิจัยพื้นฐานเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อคุณภาพการประถมศึกษาในปี พุทธศักราช 2534 เป็นส่วนหนึ่งของโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พุทธศักราช 2525-2534 ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ในปัจจุบันและอนาคต และคุณลักษณะบางประการของการดำรงชีวิตของคนไทย คุณลักษณะของนักเรียนที่จบระดับประถมศึกษาในอนาคต

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือในการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกระบวนการ เป็นขั้นตอนดังนี้

2.1 แบบสอบถามรอบที่ 1

ผู้วิจัยนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาข้อ 1.1 1.2 มากำหนดกรอบในการถาม ซึ่งจะแบ่งเป็นพรรณนะในสภาพปัจจุบัน และแนวโน้มที่จะเป็นไปได้มากที่สุดในอนาคต โดยมีขอบเขตการถาม ดังนี้

สภาพเศรษฐกิจของไทยโดยทั่วไปปี พุทธศักราช 2534

- ทรัพยากรธรรมชาติ และประชากรของประเทศ
- คานอุตสาหกรรม
- คานเกษตรกรรม และที่ดิน
- ตลาดภายในประเทศ
- การรวมกลุ่ม สหกรณ์
- การค้า การบริการระหว่างประเทศ
- มาตรฐานการครองชีพ

คานการศึกษาในปี พุทธศักราช 2534

- การกำหนดระยะเวลา กำหนดอายุ ในการศึกษาภาคบังคับ
- การจัดทรัพยากรทางการศึกษาภาคบังคับ ได้แก่
 - ก. งบประมาณ อาคาร สถานที่ อุปกรณ์การศึกษา
 - ข. นักเรียนและครู
- คุณลักษณะนักเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับที่พึงประสงค์ในปี พุทธศักราช 2534
- ความรู้พื้นฐานที่นักเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับควรได้รับจากการจัดประสบการณ์ทางการศึกษาภาคบังคับ
- ความรู้คานเศรษฐกิจที่นักเรียนควรได้รับ
- ปัญหาการจัดการศึกษาภาคบังคับของรัฐ
- แนวทางเสนอเพื่อแก้ไข

จากกรอบที่ได้จากการศึกษารวบรวมข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยนำมาสร้างแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจไทยในปี พุทธศักราช 2534 รวม 14 ข้อ เพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรตอบตามพรรณนะของแต่ละทานอย่างอิสระ

2.2 แบบสอบถามรอบที่ 2

ผู้วิจัยรวบรวมทฤษฎีที่ได้จากการทบทวนแบบสอบถามปลายเปิดในรอบแรกของผู้เชี่ยวชาญ นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทฤษฎีของนักเศรษฐศาสตร์ไทยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2534 โดยใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) รวม 86 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรชุดเดิมแต่ละคนตอบ โดยการให้นำหน้าหน้าความเป็นไปได้ของคำถามแต่ละข้อ

2.3 แบบสอบถามรอบที่ 3

ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่างประชากร มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของคำถามแต่ละข้อ เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับใหม่ที่ขอความเดิม เพิ่มตำแหน่งของมัธยฐาน ช่วงของพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญคนนั้น ๆ ตอบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทบทวนคำถาม และคำตอบในรอบที่ 2 ของตน แล้วตอบกลับมาอีกครั้ง

ในการทบทวนแบบสอบถามรอบนี้ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะทราบว่าตนมีทฤษฎีแตกต่างหรือไม่แตกต่างไปจากทฤษฎีของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมดเพียงไร และจะได้อภิปรายว่าเห็นด้วยกับความสอดคล้องของทฤษฎีของผู้เชี่ยวชาญคนอื่นหรือไม่ หากไม่เห็นด้วยก็ให้แสดงเหตุผลประกอบการยืนยันคำตอบเดิมที่อยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์นั้น

นำแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) และค่าฐานนิยม ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่าไม่มากกว่า 1.50 แสดงว่าทฤษฎีของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นตัวอย่างประชากรมีความเห็นสอดคล้องกัน จะนำคำตอบรอบที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป คำตอบที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และคำตอบของขอความที่มีค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม ไม่เกิน 1.00 มาสรุปเป็นทฤษฎีของนักเศรษฐศาสตร์ไทยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การศึกษาภาคบังคับในปี พุทธศักราช 2534

ตามปกติเทคนิคเคลฟายนั้นจะใช้แบบสอบถามจำนวน 4 รอบ แต่จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า คำตอบในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 นั้น มีความแตกต่างกันน้อยมาก ผู้วิจัยจึงยุติการถามในรอบนี้

3. กลุ่มตัวอย่างประชากร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรของการวิจัยด้วยวิธีการ สุ่มแบบสองวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Purposive Sampling) โดยเลือกผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐศาสตร์ ที่มีคุณสมบัติดังนี้

1. สำเร็จการศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป
2. มีประสบการณ์ทางคณะเศรษฐศาสตร์อย่างน้อย 3 ปี (และ/หรือ)
3. เป็นอาจารย์สอนทางคณะเศรษฐศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา (และ/หรือ)
4. มีผลงานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ (และ/หรือ)
5. เป็นผู้เชี่ยวชาญจากสาขาอำนาจหน้าที่แตกต่างกันต่าง ๆ ทางเศรษฐศาสตร์

ผู้วิจัยเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ข้อ 1-4 จำนวน 5 คน ให้เป็นผู้เสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐศาสตร์คนอื่น ๆ ตามเกณฑ์ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว โดยคำนึงถึงการกระจายตามหน่วยงานต่าง ๆ แล้วนำรายชื่อที่ได้รับการเสนอชื่อมาจัดเรียงลำดับจากผู้ได้รับการเสนอชื่อด้วยควมดีจากมากไปหาน้อยตามลำดับ จนได้รายชื่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 25 คน แล้วขอความร่วมมือในการวิจัย จากผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว โดยผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการแสดงทรรศนะจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และชี้แจงรายละเอียดด้วยตนเอง เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและความสำคัญในการตอบ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาภาคบังคับ และชี้แจงรายละเอียดแต่ละขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการเสนอชื่อดังกล่าวทราบ โดยผู้เชี่ยวชาญที่สมัครใจจะตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 19 คน ซึ่งล้วนเป็นผู้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ข้างต้น เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำแนกตามหน่วยงานดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำแนกผู้เชี่ยวชาญตามหน่วยงาน

ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงาน	จำนวน
1. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	3
2. ฝ่ายวางแผนศึกษา กองโครงการสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	2
3. ฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย	1
4. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	3
5. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1
6. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร)	2
7. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2
8. คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันวิจัยและพัฒนาบริหารศาสตร์	1
9. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1
10. สำนักงานประกันภัย กระทรวงพาณิชย์	1
11. กรมประชาสัมพันธ์	1
12. ฝ่ายโครงการเศรษฐกิจ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	1

โทมัส ที แมคมิลแลน (Thomas T. Macmillan) ได้ศึกษาและเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย ตามเทคนิคเคลฟายว่าควรมีจำนวนเท่าไร จึงจะเหมาะสมพบว่า หากผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลงของความคลาดเคลื่อนจะน้อยมาก ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญจึงไม่ควรน้อยกว่า 17 คน (Macmillan 1971: ไม่ปรากฏเลขหน้า อ้างจาก เกษม บุญออน 2522: 27-28) ผู้วิจัยจึงถือว่า จำนวนผู้เชี่ยวชาญ 19 คน อยู่ในเกณฑ์เหมาะสม ในการเป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้

4. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามรอบที่ 1-3 ตามขั้นตอนที่กล่าวไว้ในข้อ 2 สรุปได้ดังนี้

รอบแรกให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงทรรศนะต่อหัวข้อในแบบสอบถามปลายเปิด แล้ววิเคราะห์เนื้อเรื่อง (Content Analysis)

ผู้วิจัยนำคำตอบรอบแรกสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 ในแบบมาตราส่วนประเมินค่า 6 สเตจ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบ

นำคำตอบในรอบที่ 2 หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อมติคำถาม แล้วแสดงตำแหน่งของมัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละคนตอบในรอบที่ 2 แล้วนำแบบสอบถามนี้กลับไปถามในรอบที่ 3

จากคำตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 ผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

การแปลผลแบบสอบถามในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ใช้เกณฑ์ดังนี้

1. มัธยฐาน

จากแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 6 สเตจ ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 6 ระดับ ดังนี้

- สเตจที่ 1 สำหรับข้อความที่เป็นไปได้น้อยที่สุด หรือเป็นไปได้เลย หรือเห็นควายน้อยที่สุด
- สเตจที่ 2 สำหรับข้อความที่เป็นไปได้น้อย หรือเห็นควายน้อย
- สเตจที่ 3 สำหรับข้อความที่เป็นไปได้น้อยปานกลาง หรือเห็นควายน้อยปานกลาง
- สเตจที่ 4 สำหรับข้อความที่เป็นไปได้น้อยสมควร หรือเห็นควายน้อยสมควร
- สเตจที่ 5 สำหรับข้อความที่เป็นไปได้น้อยมาก หรือเห็นควายน้อยมาก

สเกลที่ 6 สำหรับข้อความที่เป็นไปได้มากที่สุด หรือเห็นควายน้อยที่สุด

คามัธยฐานที่คำนวณได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แปลความหมายตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ดังนี้

คามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นเป็นไปได้ได้น้อยที่สุด หรือเป็นไปได้ไม่ไ้เลย หรือเห็นควายน้อยที่สุด

คามัธยฐานอยู่ในช่วง 1.50 ถึง 2.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นเป็นไปได้ได้น้อย หรือเห็นควายน้อย

คามัธยฐานอยู่ในช่วง 2.50 ถึง 3.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นเป็นไปได้ได้น้อยกว่า หรือเห็นควายน้อยกว่า

คามัธยฐานอยู่ในช่วง 3.50 ถึง 4.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นเป็นไปได้พอควร หรือเห็นควายน้อย

คามัธยฐานอยู่ในช่วง 4.50 ถึง 5.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นเป็นไปได้มาก หรือเห็นควายน้อย

คามัธยฐานอยู่ในช่วง 5.50 ขึ้นไป หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นเป็นไปได้มากที่สุด หรือเห็นควายน้อยที่สุด

2. พิสัยระหว่างควอไทล์

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยการคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ถ้าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความมีค่าไม่เกิน 1.50 แสดงว่าทัศนคติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน (Consensus) ถ้าผลการคำนวณค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าทัศนคติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

3. ความแตกต่างระหว่างมัธยฐาน (Median) กับฐานนิยม (Mode)

ผู้วิจัยจะคำนวณหาค่าฐานนิยมของแต่ละข้อความ แล้วนำมาหาค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมของแต่ละข้อความ เพื่อเป็นการสนับสนุนความสอดคล้องของทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดหลักเกณฑ์ในการตัดสินข้อความที่มีผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีทรรศนะสอดคล้องกันเกี่ยวกับข้อความนั้น

4. การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นตัวอย่างประชากรที่มีทรรศนะสอดคล้องกันทั้งในแง่มัธยฐาน ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานและฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ มาเสนอเป็นทรรศนะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นทรรศนะของนักเศรษฐศาสตร์ไทยต่อการศึกษาภาคบังคับในปี พุทธศักราช 2534 แล้วอภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย